

ZAKON

O POVELJI UJEDINJENIH NACIJA

("Sl. list DFJ", br. 69/45)

usvojenoj u San Francisku 26 juna 1945 godine, koji glasi:

ČLAN 1

Odobrava se i dobija zakonsku snagu u Demokratskoj Federativnoj Jugoslaviji Povelja Ujedinjenih nacija, koja je usvojena u San Francisku 26 juna 1945 godine i koja u prevodu glasi:

POVELJA UJEDINJENIH NACIJA

Mi, narodi Ujedinjenih nacija,

rešeni

da spasemo buduća pokoljenja nemani rata koji je već dva put u toku našeg života naneo čovečanstvu neopisive patnje, i

da ponovo potvrdimo veru u osnovna prava čoveka, u dostojanstvo i vrednost ljudske ličnosti, u ravnopravnost ljudi i žena i nacija velikih i malih, i

da uspostavimo uslove pod kojima se mogu očuvati pravda i poštovanje obaveza koje proističu iz ugovora i drugih izvora međunarodnog prava, i

da pomažemo socijalni napredak i poboljšanje životnih uslova u sve većoj slobodi,

Imajući u vidu te ciljeve

da sprovodimo trpeljivost i zajedno živimo u miru jedan s drugim kao dobri susedi, i

da ujediniamo naše snage da bismo održali međunarodni mir i bezbednost, i

da osiguramo, prihvatanjem načela i ustanovljenjem metoda, da se oružana sila neće upotrebljavati sem u opštem interesu, i

da se koristimo međunarodnim mehanizmom za potsticanje privrednog i socijalnog napretka svih naroda,

Odlučili smo da udružimo naše napore radi postizanja ovih ciljeva,

Prema tome, naše odnosne vlade, preko pretstavnika okupljenih u gradu San Francisku, koji su podneli svoja punomoćija, nađena u dobroj i propisnoj formi, prihvatile su ovu Povelju Ujedinjenih nacija i ovim osnivaju međunarodnu organizaciju koja će biti poznata pod imenom "Ujedinjene nacije".

Glava I CILJEVI I NAČELA

Član 1

Organizacija Ujedinjenih nacija ima sledeće ciljeve:

1. Da očuva međunarodni mir i bezbednost i u tu svrhu: da preduzima efektivne kolektivne mere radi sprečavanja i otklanjanja svega što grozi miru, i suzbijanja akata agresije i drugih povreda mira i da ostvari mirnim sredstvima, u skladu sa načelima pravde i međunarodnog prava, poravnanje ili rešenje međunarodnih sporova ili situacija koje bi mogle dovesti do povrede mira;
2. Da razvija prijateljske odnose među nacijama, zasnovane na poštovanju načela ravnopravnosti i samoopredeljenja naroda, i da preduzima druge odgovarajuće mere za učvršćenje sveopšteg mira;
3. Da ostvari međunarodnu saradnju rešavanjem međunarodnih problema privredne, socijalne, kulturne i humanitarne prirode, i razvijanjem i potsticanjem poštovanja prava čoveka i osnovnih sloboda za sve bez razlike rase, pola, jezika ili vere;
4. Da bude središte odakle će se dovoditi u sklad rad nacija na postizanju ovih opštih ciljeva.

Član 2

Organizacija Ujedinjenih nacija i njeni članovi, u sprovođenju ciljeva izloženih u članu 1, radiće shodno sledećim načelima:

1. Organizacija počiva na načelu suverene jednakosti svih svojih članova.
2. Svi članovi Organizacije ispunjavaće savesno obaveze preuzete po ovoj Povelji kako bi svakom od njih osigurali prava i povlastice koje proističu iz članstva.
3. Svi članovi rešavaće svoje međunarodne sporove mirnim sredstvima, na takav način da međunarodni mir, bezbednost i pravda ne budu dovedeni u opasnost.
4. Svi članovi, u svojim međunarodnim odnosima, uzdržavaće se od pretnje silom ili od upotrebe sile koja bi bila uperena protiv teritorijalnog integriteta ili političke nezavisnosti ma koje države ili koja bi na ma koji drugi način bila u suprotnosti sa ciljevima Organizacije Ujedinjenih nacija.

5. Svi članovi pružaće Organizaciji Ujedinjenih nacija svaku pomoć u ma kojoj akciji koju bi ona preduzela po ovoj Povelji, a uzdržavaće se da dadu pomoć ma kojoj državi protiv koje je Organizacija Ujedinjenih nacija preduzela preventivne ili prinudne mere.

6. Organizacija će se starati da države koje nisu njeni članovi postupaju shodno ovim načelima ukoliko je to potrebno radi održanja međunarodnog mira i bezbednosti.

7. Ova Povelja ne daje ni u kom pogledu pravo Organizaciji Ujedinjenih nacija da se meša u pitanja koja po svojoj suštini spadaju u unutrašnju nadležnost svake države, niti zahteva od članova Organizacije da takva pitanja iznose na rešavanje prema propisima ove Povelje, ali ovo načelo neće dirati u primenu prinudnih mera predviđenih u Glavi VII.

Glava II ČLANSTVO

Član 3

Članovi osnivači Organizacije Ujedinjenih nacija su države koje, pošto su uzele učešća na Konferenciji Ujedinjenih nacija za međunarodnu organizaciju u San Francisku ili ranije potpisale deklaraciju Ujedinjenih nacija od 1 januara 1942 godine, potpišu ovu Povelju i ratifikuju je shodno članu 110.

Član 4

1. Prijem u članstvo Organizacije Ujedinjenih nacija pristupačan je svim drugim miroljubivim državama koje prime obaveze predviđene ovom Poveljom, a sposobne su i voljne, po oceni Organizacije, da izvršuju ove obaveze.

2. Primanje ovih država u članstvo Organizacija Ujedinjenih nacija obavljaće se odlukom Generalne skupštine na preporuku Saveta bezbednosti.

Član 5

Svatom članu Organizacije Ujedinjenih nacija protiv kog bi Savet bezbednosti preduzeo preventivnu ili prinudnu akciju može Generalna skupština, na preporuku Saveta bezbednosti, obustaviti vršenje prava i povlastica članstva. Vršenje ovih prava i povlastica može Savet bezbednosti ponovo uspostaviti.

Član 6

Člana Organizacije Ujedinjenih nacija koji bi u nekoliko mahova povredio načela izložena u ovoj Povelji može Generalna skupština, na predlog Saveta bezbednosti, isključiti iz Organizacije.

Glava III ORGANI

Član 7

1. Kao glavni organi Organizacije Ujedinjenih nacija ustanovljuju se: Generalna skupština, Savet bezbednosti, Privredni i socijalni savet, Starateljski savet, Međunarodni sud pravde i Sekretarijat.

2. Pomoćni organi za koje bi se našlo da su potrebni mogu se obrazovati shodno propisima ove Povelje.

Član 8

Organizacija Ujedinjenih nacija neće postavljati nikakva ograničenja u pogledu prava ljudi i žena da učestvuju u ma kom svojstvu i pod uslovima jednakosti u njenim glavnim i pomoćnim organima.

Glava IV GENERALNA SKUPŠTINA

Sastav

Član 9

1. Generalna skupština sastoji se od svih članova Organizacije Ujedinjenih nacija.

2. Nijedan član neće imati više od pet pretstavnika u Generalnoj skupštini.

Funkcije i ovlašćenja

Član 10

Generalna skupština je ovlašćena da raspravlja o svim pitanjima ili predmetima koji spadaju u okvir ove Povelje ili se odnose na ovlašćenja ili funkcije ma kog organa predviđenog u ovoj Povelji, i da po svim tim pitanjima i predmetima, sa izuzetkom koji se pominje u članu 12, čini preporuke članovima Organizacije Ujedinjenih nacija ili Savetu bezbednosti, ili i jednom i drugom.

Član 11

1. Generalna skupština je ovlašćena da rasmatra opšta načela saradnje u održanju međunarodnog mira i bezbednosti, podrazumevajući i načela na kojima počiva razoružanje i regulisanje naoružanja i da u pogledu tih načela čini preporuke članovima Organizacije ili Savetu bezbednosti, ili i jednom i drugom.

2. Generalna skupština je ovlašćena da raspravlja o svim pitanjima koja se tiču održanja međunarodnog mira i bezbednosti i koja bi bila izneta pred nju od strane ma kog člana Organizacije Ujedinjenih nacija ili Saveta bezbednosti ili od strane države koja nije član Organizacije Ujedinjenih nacija, saobrazno propisima člana 35, stava 2, i može, u pogledu svakog takvog pitanja, sa izuzetkom pomenutim u članu 12, činiti preporuke

zainteresovanoj državi ili državama ili Savetu bezbednosti, ili i jednima i drugima. Svako pitanje po kome bi bilo potrebno preduzeti mere iznosiće Generalna skupština pred Savet bezbednosti, bilo pre bilo posle rasmatranja.

3. Generalna skupština može skrenuti pažnju Savetu bezbednosti na situacije koje bi mogle dovesti u opasnost međunarodni mir i bezbednost.

4. Ovlašćenja Generalne skupštine izložena u ovom članu ne ograničavaju opštu primenu člana 10.

Član 12

1. Dok Savet bezbednosti u pogledu ma kog spora ili situacije vrši funkcije koje su mu dodeljene ovom Poveljom, Generalna skupština neće moći činiti nikakvu preporuku u pogledu toga spora ili situacije, izuzev ako bi to Savet bezbednosti zatražio.

2. Generalni sekretar, sa pristankom Saveta bezbednosti, obavestiće Generalnu skupštinu prilikom svakog zasedanja o svim predmetima koji se odnose na održanje međunarodnog mira i bezbednosti, a o kojima raspravlja Savet bezbednosti, tako isto će obavestiti Generalnu skupštinu ili članove Organizacije Ujedinjenih nacija, ako Generalna skupština ne zasedava, čim Savet bezbednosti prestane da raspravlja o tim predmetima.

Član 13

1. Generalna skupština organizuje proučavanja i čini preporuke u cilju:

a) unapređivanja međunarodne saradnje na političkom polju i potsticanja postupnog razvitka međunarodnog prava i njegove kodifikacije;

b) unapređivanja međunarodne saradnje u privrednim, socijalnim, kulturnim, vaspitnim i zdravstvenim oblastima i potpomaganja ostvarenja prava čoveka i osnovnih sloboda za sve bez razlike rase, pola, jezika ili vere.

2. Ostale odgovornosti funkcije i ovlašćenja Generalne skupštine u pogledu predmeta napred pomenutih u stavu 1 (b) izložene su u Glavama IX i X.

Član 14

Pridržavajući se odredaba člana 12, Generalna skupština je ovlašćena da preporučuje mere za mirno poravnanje svake situacije, bez obzira na njeno poreklo, za koju smatra da bi mogla narušiti opšte blagostanje ili prijateljske odnose među nacijama, podrazumevajući i situacije koje bi mogle nastati usled prekršaja onih odredaba ove Povelje koje izlažu ciljeve i načela Organizacije Ujedinjenih nacija.

Član 15

1. Generalna skupština prima i rasmatra godišnje i specijalne izveštaje Saveta bezbednosti; ovi izveštaji obuhvatiće podatke o merama koje je Savet bezbednosti odlučio da preduzme ili je preduzeo radi održanja međunarodnog mira i bezbednosti.
2. Generalna skupština prima i rasmatra izveštaje drugih organa Ujedinjenih nacija.

Član 16

Generalna skupština obavljaće funkcije koje su joj dodeljene po Glavi XII i XIII u vezi sa međunarodnim sistemom starateljstva, podrazumevajući i odobrenje ugovora o starateljstvu u pogledu predela koji nisu obeleženi kao strategiski.

Član 17

1. Generalna skupština rasmatra i odobrava budžet Organizacije.
2. Troškove Organizacije snose njeni članovi, kako to Generalna skupština raspodeli.
3. Generalna skupština rasmatra i odobrava sve finansijske i budžetske sporazume sa specijalizovanim ustanovama o kojima je reč u članu 57. i proverava administrativne budžete ovih specijalizovanih ustanova u cilju činjenja preporuka odnosnim ustanovama.

Glasanje

Član 18

1. Svaki član Generalne skupštine ima jedan glas.
2. Odluke Generalne skupštine po važnim pitanjima donose se većinom od dve trećine članova koji su prisutni i koji glasaju. U ova pitanja spadaju: preporuke odnosno održanja međunarodnog mira i bezbednosti, izbor nestalnih članova Saveta bezbednosti, izbor članova Privrednog i socijalnog saveta i izbor članova Starateljskog saveta po stavu 1 (c) člana 86, primanje novih članova u Organizaciju Ujedinjenih nacija, obustava prava i povlastica koje proističu iz članstva i isključivanje članova, pitanja koja se odnose na rad sistema starateljstva i budžetska pitanja.
3. Odluke po drugim pitanjima, podrazumevajući i određivanje naknadnih kategorija pitanja o kojima će se odlučivati većinom od dve trećine glasova, donose se većinom članova koji su prisutni i koji glasaju.

Član 19

Član Organizacije Ujedinjenih nacija koji je u zastoju sa plaćanjem svog finansijskog udela Organizaciji neće imati pravo glasa u Generalnoj skupštini ako je iznos neplaćenog udela ravan iznosu ili prevazilazi iznos udela koji je dotični član bio dužan platiti za poslednje dve pune godine. Generalna skupština može međutim odobriti tom članu da glasa, ako je ubeđena da je ovo propuštanje plaćanja nastalo pod uslovima koji su van njegove kontrole.

Postupak

Član 20

Generalna skupština sastaje se u redovna godišnja zasedanja i u vanredna zasedanja, koja bi prema prilikama bila potrebna. Vanredna zasedanja saziva Generalni sekretar na traženje Saveta bezbednosti ili većine članova Organizacije Ujedinjenih nacija.

Član 21

Generalna skupština propisuje svoj Poslovnik i bira svog Pretsednika za svako pojedino zasedanje.

Član 22

Generalna skupština je ovlašćena da obrazuje pomoćne organe koje bude smatrala potrebnim za vršenje svojih funkcija.

Glava V SAVET BEZBEDNOSTI

Sastav

Član 23

1. Savet bezbednosti sastoji se od 11 članova Organizacije Ujedinjenih nacija: Republika Kina, Francuska, Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Severne Irske i Sjedinjene Američke Države stalni su članovi saveta bezbednosti. Generalna skupština bira šest drugih članova Organizacije Ujedinjenih nacija kao nestalne članove Saveta bezbednosti, vodeći pri tom naročito računa, na prvom mestu koliko su članovi Organizacije Ujedinjenih nacija doprineli održanju međunarodnog mira i bezbednosti i drugim ciljevima Organizacije, a takođe i o pravičnoj geografskoj raspodeli.

2. Nestalni članovi Saveta bezbednosti biraju se na rok od dve godine. Pri prvom izboru nestalnih članova, međutim, trojica će biti birani na rok od jedne godine. Član koji odlazi ne može se odmah nanovo birati.

3. Svaki član Saveta bezbednosti ima po jednog pretstavnika.

Funkcije i ovlašćenja

Član 24

1. Da bi se osigurala brza i efikasna akcija Organizacije Ujedinjenih nacija, njeni članovi poveravaju Savetu bezbednosti glavnu odgovornost za održavanje međunarodnog mira i bezbednosti i saglasni su da u vršenju svih svojih dužnosti na osnovu ove odgovornosti Savet bezbednosti postupa u njihovo ime.

2. Obavljajući sve dužnosti Savet bezbednosti postupa u skladu sa ciljevima i načelima Organizacije Ujedinjenih nacija. Posebna ovlašćenja data Savetu bezbednosti radi obavljanja svih dužnosti izložena su u Glavama VI, VII, VIII i XII.

3. Savet bezbednosti podnosi godišnje i, po potrebi, posebne izveštaje Generalnoj skupštini na rasmatranje.

Član 25

Članovi Organizacije Ujedinjenih nacija obavezuju se da će primiti i izvršiti odluke Saveta bezbednosti u skladu sa ovom Poveljom.

Član 26

Radi što boljeg organizovanja i održanja međunarodnog mira i bezbednosti uz što manje rasipanja na naoružanje ljudskih energija i privrednih dobara sveta Savet bezbednosti snosi odgovornost za izradu, uz pripomoć Komiteta vojnog štaba pomenutog u članu 47, planova koji će biti podneseni članovima Organizacije Ujedinjenih nacija u cilju uspostavljanja sistema o regulisanju naoružanja.

Glasanje

Član 27

1. Svaki član Saveta bezbednosti ima jedan glas.

2. Odluke Saveta bezbednosti o predmetima postupka donose se potvrdnim glasovima sedmorice članova.

3. Odluke Saveta bezbednosti o svim drugim predmetima donose se potvrdnim glasovima sedmorice članova ubrajajući saglasne glasove stalnih članova, pod uslovom da se kod odluka po Glavi VI i stava 3. člana 52. strana koja se nalazi u sporu mora uzdržati od glasanja.

Postupak

Član 28

1. Savet bezbednosti biće organizovan tako da može raditi besprekidno. U tom cilju, svaki član Saveta bezbednosti imaće uvek svog pretstavnika u sedištu Organizacije.

2. Savet bezbednosti održava periodične sastanke, na kojima svaki njegov član može, ako želi, biti zastupljen od člana vlade ili drugog naročito određenog pretstavnika.

3. Savet bezbednosti može održavati sastanke van sedišta Organizacije u mestima koja će po njegovoj oceni najbolje olakšati njegov rad.

Član 29

Savet bezbednosti može obrazovati pomoćne organe koje smatra potrebnim za obavljanje svojih funkcija.

Član 30

Savet bezbednosti propisuje svoj poslovnik kojim određuje i način izbora svog Predsednika.

Član 31

Svaki član Organizacije Ujedinjenih nacija koji nije član Saveta bezbednosti može učestvovati, bez prava glasa, u raspravljanju svakog pitanja iznesenog pred Savet bezbednosti kad god Savet bezbednosti nađe da su interesi toga člana dovedeni naročito u pitanje.

Član 32

Svaki član Organizacije Ujedinjenih nacija koji nije član Saveta bezbednosti ili svaka država koja nije član Organizacije Ujedinjenih nacija, ako je strana u sporu o kojem raspravlja Savet bezbednosti, biće pozvana da učestvuje, bez prava glasa, u raspravljanju tog spora. Savet bezbednosti odrediće uslove, koje smatra pravednim, za učestvovanje države koja nije član Organizacije Ujedinjenih nacija.

Glava VI MIRNO REŠAVANJE SPOROVA

Član 33

1. Parnične strane u ma kom sporu čije bi nastavljanje moglo dovesti u opasnost međunarodni mir i bezbednost tražiće, pre svega, rešenje putem pregovora, ankete, posredovanja, koncilijacije, arbitraže, sudskog rešavanja, pribegavanja regionalnim ustanovama ili sporazumima ili drugim mirnim sredstvima, prema svom vlastitom izboru.
2. Savet bezbednosti, kad bude smatrao potrebnim, pozvaće parnične strane da spor reše ovim sredstvima.

Član 34

Savet bezbednosti može vršiti istragu po svakom sporu ili svakoj situaciji koja bi mogla dovesti do međunarodnog trvenja ili se izroditi u spor, kako bi utvrdio da li nastavljanje ovog spora ili situacije dovodi u opasnost održanje međunarodnog mira i bezbednosti.

Član 35

1. Svaki član Organizacije Ujedinjenih nacija može skrenuti pažnju Savetu bezbednosti ili Generalnoj skupštini na svaki spor ili svaku situaciju čija je priroda izložena u članu 34.

2. Država koja nije član Organizacije Ujedinjenih nacija može skrenuti pažnju Savetu bezbednosti ili Generalnoj skupštini na svaki spor u kom se ona pojavljuje kao jedna od parničnih strana, pod uslovom da primi unapred, za ovaj spor, obaveze mirnog rešavanja propisane ovom Poveljom.

3. Rad Generalne skupštine po predmetima na koje joj je skrenuta pažnja podleže odredbama čl. 11. i 12.

Član 36

1. Savet bezbednosti može u ma kom stadijumu spora čija je priroda izložena u članu 33. ili situacije iste prirode preporučiti odgovarajuće postupke ili metode poravnanja.

2. Savet bezbednosti dužan je uzeti u obzir svaki postupak za rešavanje spora koji je već usvojen od parničnih strana.

3. Kad bude činio preporuke po ovom članu, Savet bezbednosti takođe je dužan voditi računa da se pravni sporovi, po pravilu, imaju upućivati od parničnih strana Međunarodnom sudu pravde, saobrazno odredbama Statuta toga Suda.

Član 37

1. Ako parnične strane u sporu čija je priroda određena u članu 33. ne bi uspele da spor reše sredstvima koja se pominju u tom članu, onda će ga uputiti Savetu bezbednosti.

2. Ako Savet bezbednosti nađe da produženje spora može stvarno dovesti u opasnost održanje međunarodnog mira i bezbednosti odlučice da li da pristupi akciji po članu 36. ili da preporuči uslove rešenja koje bi smatrao prigodnim.

Član 38

Ne dirajući u odredbe čl. 33. do 37, Savet bezbednosti može, ako sve parnične strane u ma kom sporu to zatraže, učiniti preporuke parničnim stranama u cilju mirnog rešenja spora.

Glava VII RAD U SLUČAJU PRETNJE MIRU, POVREDE MIRU I DELA NAPADA

Član 39

Savet bezbednosti utvrđuje postojanje ma kakve pretnje miru, povrede mira ili dela napada i čini preporuke ili odlučuje kakve mere treba preduzeti saobrazno čl. 41. i 42. da se održi ili uspostavi međunarodni mir i bezbednost.

Član 40

Da bi se sprečilo pogoršanje situacije, Savet bezbednosti može, pre no što učini preporuku ili donese odluku o merama predviđenim u članu 39, pozvati zainteresovane parnične strane da se saobraze privremenim merama koje smatra potrebnim ili poželjnim. Ove privremene mere neće dirati u prava, zahteve ili položaj zainteresovanih strana. Savet bezbednosti dužan je voditi računa o neispunjavanju tih privremenih mera.

Član 41

Savet bezbednosti je ovlašćen da odluči koje će se mere, koje ne povlače upotrebu oružane sile, upotrebiti radi izvršenja njegovih odluka, i može uputiti poziv članovima Organizacije Ujedinjenih nacija da se saobraze tim merama. Ove mere mogu obuhvatiti potpun ili delimičan prekid privrednih odnosa i železničkih, pomorskih, vazdušnih, poštanskih, telegrafskih, radiografskih i drugih saobraćajnih veza, a i prekid diplomatskih odnosa.

Član 42

Ako Savet bezbednosti smatra da su mere predviđene u članu 41. nedovoljne ili su se pokazale kao nedovoljne, može preduzeti akciju vazdušnim, pomorskim ili suvozemnim snagama potrebnim radi održanja ili uspostavljanja međunarodnog mira i bezbednosti. Takva akcija može obuhvatiti demonstracije, blokadu i druge operacije vazdušnim, pomorskim i suvozemnim snagama članova Organizacije Ujedinjenih nacija.

Član 43

1. Svi članovi Organizacije Ujedinjenih nacija, u cilju da doprinesu održanju međunarodnog mira i bezbednosti obavezuju se da stave na raspoloženje Savetu bezbednosti, na njegov poziv i u skladu sa specijalnim ugovorom ili ugovorima, oružane snage, pomoć i olakšice, podrazumevajući i pravo prolaza, potrebne radi održanja međunarodnog mira i bezbednosti.

2. Ovaj ugovor ili ugovori odrediće brojno stanje i rodove snaga, njihov stupanj pripravnosti i opšti raspored i prirodu povlastica i pomoći koje se imaju pružiti.

3. Napred pomenuti ugovor ili ugovori biće predmet pregovora koji će se povesti što je moguće pre na inicijativu Saveta bezbednosti. Oni će biti zaključeni između Saveta bezbednosti i članova ili između Saveta bezbednosti i grupa članova Organizacije Ujedinjenih nacija i biće ratifikovani od država potpisnica shodno njihovim odnosnim ustavnim postupcima.

Član 44

Kad Savet bezbednosti odluči da upotrebi silu, on će, pre no što zatraži od člana koji ne zasedava u njemu da stavi na raspoloženje oružane snage ispunjujući obaveze preuzete po članu 43, pozvati tog člana da, ako želi, učestvuje u odlukama Saveta bezbednosti, ukoliko se one odnose na upotrebu kontingenata oružanih snaga toga člana.

Član 45

Da bi osposobili Organizaciju Ujedinjenih nacija da može preduzimati hitne vojne mere, članovi Organizacije držaće u svakom momentu raspoložive nacionalne vazduhoplovne kontingente za kombinovanu međunarodnu prinudnu akciju. Snaga i stupanj pripravnosti ovih kontingenata i planove za njihovu kombinovanu akciju odrediće Savet bezbednosti uz pripomoć Komiteta vojnog štaba, u granicama postavljenim u specijalnom ugovoru ili ugovorima pomenutim u članu 43.

Član 46

Planove za dejstvo oružane sile izradiće Savet bezbednosti uz pripomoć Komiteta vojnog štaba.

Član 47

1. Obrazuje se Komitet vojnog štaba kao savetodavni i pomoćni organ Saveta bezbednosti po svim pitanjima koja se odnose na vojne potrebe Saveta bezbednosti u svrhu održavanja međunarodnog mira i bezbednosti, na upotrebu i komandovanje oružanim snagama koje su mu stavljene na raspoloženje, na regulisanje naoružanja i eventualno na razoružanje.

2. Komitet Vojnog štaba sastojaće se od načelnika štabova stalnih članova Saveta bezbednosti ili njihovih zastupnika. Svaki član Organizacije Ujedinjenih nacija, koji nije stalno zastupljen u Komitetu, biće pozvan od Komiteta da mu se pridruži kad god uspešno obavljanje dužnosti Komiteta zahteva učestvovanje toga člana u njegovom radu.

3. Komitet Vojnog štaba, koji je potčinjen Savetu bezbednosti, snosi odgovornost za strategisko rukovođenje svim oružanim snagama stavljenim na raspoloženje Savetu bezbednosti. Pitanja koja se odnose na komandovanje tim snagama biće regulisana naknadno.

4. Komitet Vojnog štaba, po ovlašćenju Saveta bezbednosti i posle savetovanja sa odgovarajućim regionalnim ustanovama, može obrazovati regionalne potkomitete.

Član 48

1. Mere potrebne za izvršenje odluka Saveta bezbednosti u cilju održanja međunarodnog mira i bezbednosti preduzimaju svi članovi Organizacije Ujedinjenih nacija ili samo neki, kako to Savet bezbednosti odredi.

2. Ove odluke izvršuju članovi Organizacije Ujedinjenih nacija kako neposredno, tako i dejstvujući kroz odgovarajuće međunarodne ustanove čiji su oni članovi.

Član 49

Članovi Organizacije Ujedinjenih nacija uzajamno će jedan drugoga potpomagati u izvršavanju mera odlučениh od Saveta bezbednosti.

Član 50

Ako Savet bezbednosti preduzme preventivne ili prinudne mere protiv ma koje države, svaka druga država, bila ona član Organizacije Ujedinjenih nacija ili ne, koja bi se našla pred specijalnim privrednim problemima iskrslim usled izvršenja pomenutih mera, ima pravo da konsultuje Savet bezbednosti u pogledu rešavanja tih problema.

Član 51

Ova Povelja ne vređa ni u kom pogledu prirodno pravo na individualnu i kolektivnu samoodbranu u slučaju oružanog napada protiv ma koga člana Organizacije Ujedinjenih nacija, dok Savet bezbednosti ne preduzme potrebne mere da bi se održao međunarodni mir i bezbednost. Mere preduzete od članova Organizacije u vršenju prava samoodbrane biće odmah saopštene Savetu bezbednosti i neće ni na koji način dovesti u pitanje ovlašćenja i odgovornost Saveta bezbednosti po ovoj Povelji da preduzme u svako doba akciju koju bi smatrao potrebnom radi održanja ili uspostavljanja međunarodnog mira i bezbednosti.

Glava VIII REGIONALNI UGOVORI

Član 52

1. Ova Povelja ni na koji način ne isključuje postojanje regionalnih ugovora ili ustanova čija je svrha da se bave predmetima održanja međunarodnog mira i bezbednosti podesnim za regionalnu akciju, pod uslovom da su ti ugovori ili ustanove i njihov rad u skladu sa ciljevima i načelima Organizacije Ujedinjenih nacija.
2. Članovi Organizacije Ujedinjenih nacija koji su stupili u ovakve ugovore ili obrazovali ovakve ustanove, učiniće svaki napor da postignu mirno rešenje lokalnih sporova na osnovu tih regionalnih ugovora ili preko tih regionalnih ustanova pre nego što ih iznesu pred Savet bezbednosti.
3. Savet bezbednosti potstiće razvoj mirnog rešavanja lokalnih sporova na osnovu ovih regionalnih ugovora ili preko regionalnih ustanova bilo na inicijativu zainteresovanih država ili na svoju sopstvenu inicijativu.
4. Ovaj član ni u kom pogledu ne dira u primenu čl. 34. i 35.

Član 53

1. Savet bezbednosti, kad god je to celishodno, koristiće se ovim regionalnim ugovorima ili ustanovama radi preduzimanja prinudne akcije pod svojim rukovodstvom. Ali nikakva prinudna akcija neće biti preduzeta po regionalnim ugovorima ili od regionalnih ustanova bez odobrenja Saveta bezbednosti, izuzimajući mere protiv ma koje neprijateljske države, prema definiciji stava 2. ovog člana, pomenute u članu 107. ili predviđene u regionalnim sporazumima uperenim protiv obnavljanja agresivne politike od strane ma koje od tih država, sve dotle dok Organizacija ne bude mogla, na zahtev zainteresovanih vlada, uzeti odgovornost za sprečavanje dalje agresije od tih država.

2. Izraz "neprijateljska država", kako je upotrebljen u stavu 1. ovog člana, primenjuje se na svaku državu koja je za vreme Drugog svetskog rata bila neprijatelj ma kog potpisnika ove Povelje.

Član 54

Savet bezbednosti biće redovno i iscrpno obaveštavan o preduzetim ili nameranim koracima po regionalnim ugovorima ili od regionalnih ustanova u cilju održavanja međunarodnog mira i bezbednosti.

Glava IX MEĐUNARODNA PRIVREDNA I SOCIJALNA SARADNJA

Član 55

U cilju stvaranja uslova stabilnosti i blagostanja koji su potrebni radi mirnih i prijateljskih odnosa među nacijama zasnovanim na poštovanju načela ravnopravnosti i samoopredeljenja naroda, Organizacija Ujedinjenih nacija pomagaće:

- a) poboljšanje životnih uslova, puno zaposlenje i razvitak privrednog i socijalnog napretka;
- b) rešavanje međunarodnih privrednih, socijalnih, zdravstvenih i sličnih problema i međunarodnu kulturnu i vaspitnu saradnju; i
- v) sveopšte poštovanje i zaštitu prava čoveka i osnovnih sloboda za sve bez razlike rase, pola, jezika ili vere.

Član 56

Svi članovi Organizacije obavezuju se da će preduzeti svaku zajedničku i pojedinačnu akciju i saradnju sa Organizacijom radi ostvarenja ciljeva izloženih članu 55.

Član 57

1. Pojedine specijalizovane ustanove obrazovane na osnovu međudržavnih ugovora koje imaju obimne međunarodne odgovornosti, određene njihovim osnovnim statutima, u privrednim, socijalnim, kulturnim, vaspitnim, zdravstvenim i srodnim oblastima, biće povezane sa Organizacijom Ujedinjenih nacija saobrazno odredbama člana 63.

2. Ustanove koje će na ovaj način biti stavljene u vezu sa Organizacijom Ujedinjenih nacija nazivaju se u daljem tekstu ove Povelje "specijalizovane ustanove".

Član 58

Organizacija čini preporuke za koordinaciju politike i aktivnosti specijalizovanih ustanova.

Član 59

Organizacija, kad god je celishodna, daje inicijativu za pregovore između zainteresovanih država radi obrazovanja novih specijalizovanih ustanova, potrebnih za ispunjenje ciljeva postavljenih u članu 55.

Član 60

Odgovornost za obavljanje funkcija Organizacije izloženih u ovoj Glavi snosiće Generalne skupštine i, pod rukovodstvom Generalne skupštine, Privredni i socijalni savet koji u ovu svrhu uživa ovlašćenja pomenuta u Glavi X.

Glava X PRIVREDNI I SOCIJALNI SAVET

Sastav

Član 61

1. Privredni i socijalni savet sastoji se od osamnaest članova Organizacije Ujedinjenih nacija koje bira Generalna skupština.
2. Pod uslovom odredaba stava 3, šestorica članova Privrednog i socijalnog saveta biće birani svake godine na rok od tri godine. Članovi koji odlaze mogu se odmah nanovo birati.
3. Prilikom prvog izbora biće izabrano osamnaest članova Privrednog i socijalnog saveta. Rok mandata šestorice ovako izabраниh članova ističe na kraju prve godine, a šestorice drugih na kraju druge godine, shodno propisima Generalne skupštine.
4. Svaki član Privrednog i socijalnog saveta ima po jednog pretstavnika.

Funkcije i ovlašćenja

Član 62

1. Privredni i socijalni savet ovlašćen je da vrši ili organizuje proučavanja i da podnosi ili prima izveštaje po međunarodnim privrednim, socijalnim, kulturnim, zdravstvenim i srodnim predmetima i po svim tim predmetima može činiti preporuke Generalnoj skupštini, članovima Organizacije Ujedinjenih nacija i zainteresovanim specijalizovanim ustanovama.
2. On je ovlašćen da čini preporuke u cilju potsticanja poštovanja i zaštite prava čoveka i osnovnih sloboda za sve.

3. On je ovlašćen da priprema predloge konvencija radi podnošenja Generalnoj skupštini po predmetima koji spadaju u njegovu nadležnost.

4. On je ovlašćen da, u saglasnosti sa pravilima propisanim od Organizacije Ujedinjenih nacija, saziva međunarodne konferencije po predmetima koji spadaju u njegovu nadležnost.

Član 63

1. Privredni i socijalni savet ovlašćen je da zaključuje ugovore ma sa kojom ustanovom pomenutom u članu 57. radi određivanja uslova pod kojima će dotična ustanova stupiti u vezu sa Organizacijom Ujedinjenih nacija. Ovi ugovori podleže odobrenju Generalne skupštine.

2. On je ovlašćen da koordinira rad specijalizovanih ustanova putem savetovanja sa tim ustanovama i preporuka koje će im činiti, a i putem preporuka Generalnoj skupštini i članovima Organizacije Ujedinjenih nacija.

Član 64

1. Privredni i socijalni savet je ovlašćen da preduzima celishodne korake radi dobijanja redovnih izveštaja od specijalizovanih ustanova. On je ovlašćen da sa članovima Organizacije Ujedinjenih nacija i specijalizovanim ustanovama sklapa sporazume radi dobijanja izveštaja o merama koje će se preduzeti za izvršenje njegovih preporuka i preporuka Generalne skupštine učinjenih po predmetima koji spadaju u njegovu nadležnost.

2. On je ovlašćen da Generalnoj skupštini upućuje svoje primedbe na te izveštaje.

Član 65

Privredni i socijalni savet je ovlašćen da daje obaveštenja Savetu bezbednosti i da potpomaže Savet bezbednosti, na njegov zahtev.

Član 66

1. Privredni i socijalni savet obavlja funkcije koje spadaju u njegovu nadležnost u vezi sa izvršenjem preporuka Generalne skupštine.

2. On je ovlašćen da sa odobrenjem Generalne skupštine obavlja poslove na zahtev članova organizacije Ujedinjenih nacija ili na zahtev specijalizovanih ustanova.

3. On obavlja i ostale funkcije koje su pobrojane u drugim odeljcima ove Povelje ili funkcije koje bi mu mogle biti dodeljene od Generalne skupštine.

Glasanje

Član 67

1. Svaki član Privrednog i socijalnog saveta ima jedan glas.
2. Odluke Privrednog i socijalnog saveta donose se većinom članova koji su prisutni i koji glasaju.

Postupak

Član 68

Privredni i socijalni savet obrazuje komisije koje će se baviti privrednim i socijalnim pitanjima i unapređivanjem prava čoveka, kao i druge komisije koje bi bile potrebne radi obavljanja njegovih funkcija.

Član 69

Privredni i socijalni savet poziva svakog člana Organizacije Ujedinjenih nacija da učestvuje, bez prava glasa, u njegovim diskusijama po svakom predmetu od naročitog interesa za tog člana.

Član 70

Privredni i socijalni savet je ovlašćen da učini sve što treba kako bi pretstavnici specijalizovanih ustanova mogli učestvovati, bez prava glasa, u njegovim raspravama, kao i u raspravama u komisijama koje su od njega obrazovane, a i da bi njegovi pretstavnici mogli učestvovati u raspravama u specijalizovanim ustanovama.

Član 71

Privredni i socijalni savet je ovlašćen da zaključuje odgovarajuće sporazume koji će mu omogućiti da se savetuje sa organizacijama koje nemaju karakter državnih ustanova a bave se predmetima njegove nadležnosti. Ovi sporazumi mogu biti zaključeni sa međunarodnim organizacijama, i gde god je celishodno, sa nacionalnim organizacijama, posle savetovanja sa dotičnim članom Organizacije Ujedinjenih nacija.

Član 72

1. Privredni i socijalni savet propisuje svoj poslovnik kojim će obuhvatiti način izbora svog predsednika.
2. Privredni i socijalni savet sastaje se prema ukazanoj potrebi shodno svom poslovniku koji će sadržavati i odredbe o sazivu sastanaka na zahtev većine članova.

Glava XI DEKLARACIJA O NESAMOUPRAVNIM TERITORIJAMA

Član 73

Članovi Organizacije Ujedinjenih nacija koji imaju ili preuzmu odgovornost za upravljanje teritorijama čiji narodi još nisu dostigli punu meru samouprave priznaju načelo da su interesi stanovništva ovih teritorija od prvenstvenog značaja, i primaju, kao svetu dužnost, obavezu da unapređuju u najvećoj mogućoj meri, u granicama sistema međunarodnog mira i bezbednosti, uspostavljenom ovom Poveljom, blagostanje stanovništva ovih teritorija i u tom cilju:

a) da osiguraju, uz dužno poštovanje kulture dotičnih naroda, njihov politički, privredni, socijalni i vaspitni napredak, pravedno postupanje sa njima, njihovu zaštitu protiv zloupotreba;

b) da razviju samoupravu, vode računa o političkim težnjama naroda i potpomažu ih u postupnom razvoju njihovih slobodnih političkih ustanova prema posebnim okolnostima svake teritorije i njenih naroda i prema njihovim raznim stepenima napretka;

v) da učvršćuju međunarodni mir i bezbednost;

g) da unapređuju konstruktivne mere razvoja, da potstiču naučna ispitivanja i sarađuju jedni s drugima i, kad god je to celishodno, sa specijalizovanim međunarodnim telima, u cilju praktičnog ostvarenja socijalnih, privrednih i naučnih ciljeva izloženih u ovome članu; i

d) da, pod uslovima ograničenja koja bezbednost i ustavni obziri nalažu, dostavljaju redovno Generalnom sekretaru, radi obaveštenja, statističke i druge podatke tehničke prirode, koji se odnose na privredne, socijalne i vaspitne prilike u teritorijama za koje su odgovorni, izuzimajući teritorije na koje se primenjuju Glave XII i XIII.

Član 74

Članovi Organizacije Ujedinjenih nacija sporazumni su takođe da njihova politika prema teritorijama na koje se ova Glava primenjuje, ista kao i u oblastima metropole, mora biti zasnovana na opštem načelu dobrog susedstva, vodeći u punoj meri računa o interesima i blagostanju ostalih delova sveta u socijalnim, privrednim i trgovinskim predmetima.

Glava XII MEĐUNARODNI SISTEM STARATELJSTVA

Član 75

Organizacija Ujedinjenih nacija ustanoviće, pod svojim rukovodstvom, međunarodni sistem starateljstva radi upravljanja teritorijama koje mogu biti podvrgnute ovom sistemu naknadnim pojedinačnim ugovorima i radi nadzora nad tim teritorijama. Pomenute teritorije nazivaju se u daljem tekstu ove Povelje "teritorije pod starateljstvom".

Član 76

Osnovna namena sistema starateljstva, u skladu sa ciljevima Organizacije Ujedinjenih nacija, izloženim u članu 1. ove Povelje, biće:

a) da učvršćuje međunarodni mir i bezbednost;

b) da unapređuje politički, privredni, socijalni i vaspitni napredak stanovništva teritorija pod starateljstvom i njihov postepeni razvitak u pravcu samouprave ili nezavisnosti kako najbolje odgovara specijalnim okolnostima svake teritorije i njenih naroda i slobodno izraženim željama dotičnih naroda i kako predviđaju odredbe pojedinih ugovora o starateljstvu;

v) da potstiče poštovanje prava čoveka i osnovnih sloboda za sve bez razlike rase, pola, jezika ili vere i da potstiče priznanje međuzavisnosti naroda celog sveta;

g) da osigura podjednako postupanje u socijalnim, privrednim i trgovinskim predmetima prema svim članovima Organizacije Ujedinjenih nacija i njihovim državljanima, a takođe i podjednako postupanje prema ovim poslednjim u izricanju pravde, ne ometajući ostvarenje napred izloženih ciljeva i pod uslovom odredaba člana 80.

Član 77

1. Sistem starateljstva primenjuje se na teritorije sledećih kategorija, koje mu mogu biti podvrgnute po ugovorima o starateljstvu:

a) teritorije koje se sada drže pod mandatom;

b) teritorije koje mogu biti oduzete od neprijateljskih država kao posledica Drugog svetskog rata; i

v) teritorije dragovoljno podvrgnute ovom sistemu od država odgovornih za njihovo upravljanje.

2. Pitanje, koje će teritorije u napred izloženim kategorijama biti podvrgnute sistemu starateljstva i pod kojim uslovima, biće predmet naknadnog ugovora.

Član 78

Sistem starateljstva neće se primenjivati na teritorije koje su postale članovima Organizacije Ujedinjenih nacija, među kojima će se odnosi zasnivati na poštovanju načela suverene jednakosti.

Član 79

Uslovi starateljstva za svaku teritoriju koja je podvrgnuta sistemu starateljstva, podrazumevajući i sve njihove izmene i dopune, biće utvrđeni ugovorom između neposredno zainteresovanih država, ubrajajući ovde i mandatorsku silu u slučaju teritorija koje pojedini članovi Organizacije Ujedinjenih nacija drže pod mandatom, i biće odobreni kako je predviđeno u čl. 83. i 85.

Član 80

1. Izuzimajući sve što bi moglo biti ugovoreno u pojedinačnim ugovorima o starateljstvu koji će biti zaključeni shodno čl. 77, 79. i 81. a kojim će pojedine teritorije biti podvrgnute pod sistem starateljstva i sve dotle dok ovi ugovori ne budu zaključeni, nijedna odredba ove Glave neće se shvatiti kao da na ma koji način menja ma koja prava ma koje države ili ma kojih naroda, a ni odredbe postojećih međunarodnih akata kojih bi pojedini članovi Organizacije Ujedinjenih nacija bili ugovorne strane.

2. Stav 1. ovog člana neće se tumačiti kao da daje povoda odugovlačenju ili odlaganju pregovora o ugovorima kojima će mandatske i druge teritorije biti podvrgnute pod sistem starateljstva kako je to predviđeno u članu 77, niti pak odugovlačenju ili odlaganju zaključenja pomenutih ugovora.

Član 81

Ugovor o starateljstvu obuhvata u svakom posebnom slučaju uslove pod kojima će se upravljati teritorijama pod starateljstvom i određuje vlast koja će vršiti upravu nad ovim teritorijama. Pomenuta vlast, koja se u daljem tekstu ove Povelje naziva "Upravna vlast", je jedna ili više država ili sama Organizacija Ujedinjenih nacija.

Član 82

U svakom ugovoru o starateljstvu može se odrediti strategijska oblast ili oblasti koje mogu delimično ili u celosti obuhvatiti teritoriju pod starateljstvom na koju se ovaj ugovor primenjuje, ne dirajući ni u koji posebni ugovor ili ugovore zaključene po članu 43.

Član 83

1. Sve funkcije Organizacije Ujedinjenih nacija koje se odnose na strategiske oblasti, podrazumevajući i odobravanje uslova ugovora o starateljstvu njihovih izmena i dopuna, vrši Savet bezbednosti.

2. Osnovne težnje izložene u članu 76. primenjivaće se na narod svake pojedine strategiske oblasti.

3. Savet bezbednosti, pridržavajući se odredaba ugovora o starateljstvu i ne dirajući u obzire bezbednosti, koristiće se potporom Starateljskog saveta kako bi obavljao one funkcije Organizacije Ujedinjenih nacija po sistemu starateljstva koje se odnose na političke, privredne, socijalne i vaspitne predmete u dotičnim strategiskim oblastima.

Član 84

Dužnost upravne vlasti je da osigura da teritorija pod starateljstvom uzme udela u održanju međunarodnog mira i bezbednosti. U tu svrhu, upravna vlast može upotrebljavati dobrovoljačke snage, olakšice i pomoć od teritorija pod starateljstvom radi ispunjenja obaveza prema Savetu bezbednosti, preuzetih u ovom pogledu od upravne vlasti a i radi lokalne odbrane i održanja reda i zakona unutar teritorije pod starateljstvom.

Član 85

1. Funkcije Organizacije Ujedinjenih nacija u odnosu na ugovore o starateljstvu za sve oblasti koje nisu označene kao strategiske, podrazumevajući i odobravanje uslova ugovora o starateljstvu i njihovih izmena i dopuna, vrši Generalna skupština.

2. Starateljski savet, radeći pod rukovodstvom Generalne skupštine, pomaže Generalnu skupštinu u vršenju ovih funkcija.

Glava XIII STARATELJSKI SAVET

Sastav

Član 86

1. Starateljski savet sačinjavaju sledeći članovi Organizacije Ujedinjenih nacija:

a) članovi Organizacije koji upravljaju teritorijama pod starateljstvom;

b) članovi Organizacija koji su pomenuti poimenično u članu 23, a koji ne upravljaju teritorijama pod starateljstvom; i

v) onoliko drugih članova izabranih na rok od tri godine od Generalne skupštine koliko je potrebno da bi se osiguralo da ukupan broj članova Starateljskog saveta bude podjednako podeljen između članova Organizacije Ujedinjenih nacija koji upravljaju teritorijama pod starateljstvom i članova koji tim teritorijama ne upravljaju.

2. Svaki član Starateljskog saveta određuje jedno naročito kvalifikovano lice da ga u njemu zastupa.

Funkcije i ovlašćenja

Član 87

1. Generalna skupština i, pod njenim rukovodstvom, Starateljski savet, vršeći svoju funkciju, ovlašćeni su:

a) da rasmatraju izveštaje koje podnosi Upravna vlast;

b) da primaju peticije i da ih rasmatraju, savetujući se sa Upravnom vlašću;

v) da čine što treba za povremene posete odnosnim teritorijama pod starateljstvom, kad i kako se u tome sporazumeju sa Upravnom vlašću; i

g) da preduzimaju sve druge radnje, saobrazno odredbama ugovora o starateljstvu.

Član 88

Starateljski savet izrađuje upitnik odnosno političkog, privrednog, socijalnog i vaspitnog napretka stanovništva svake pojedine teritorije pod starateljstvom, a na osnovu tog upitnika Upravna vlast za svaku teritoriju pod starateljstvom podnosi, u granicama svoje nadležnosti, godišnji izveštaj Generalnoj skupštini.

Glasanje

Član 89

1. Svaki član Starateljskog saveta ima jedan glas.
2. Odluke Starateljskog saveta donose se većinom članova koji su prisutni i koji glasaju.

Postupak

Član 90

1. Starateljski savet propisuje svoj poslovnik kojim će obuhvatiti i način izbora svog predsednika.
2. Starateljski savet sastaje se, prema ukazanoj potrebi, shodno svom poslovniku koji će sadržavati i odredbu o sazivu sastanaka na zahtev većine njegovih članova.

Član 91

Starateljski savet, kad god je to celishodno, koristiće se potporom Privrednog i socijalnog saveta kao i specijalizovanih ustanova u pogledu pitanja kojima se one bave.

Glava XIV MEĐUNARODNI SUD PRAVDE

Član 92

Međunarodni sud pravde je glavni sudski organ Organizacije Ujedinjenih nacija. On funkcioniše prema priloženom statutu, koji je izrađen na osnovu Statuta Stalnog suda međunarodne pravde, i čini sastavni deo ove Povelje.

Član 93

1. Svi članovi Organizacije Ujedinjenih nacija jesu *ipso factougovorne* strane Statuta Međunarodnog suda pravde.
2. Država koja nije član Organizacije Ujedinjenih nacija može postati ugovorna strana Statuta Međunarodnog suda pravde pod uslovima koje u svakom pojedinom slučaju određuje Generalna skupština na preporuku Saveta bezbednosti.

Član 94

1. Svaki član Organizacije Ujedinjenih nacija obavezuje se da će se saobraziti odluci Međunarodnog suda pravde u svakom predmetu u kojem je on jedna od spornih strana.

2. Ako ma koja sporna strana u pojedinim predmetima ne izvrši obaveze koje na nju padaju po presudi izrečenoj od Suda, druga strana može se obratiti Savetu bezbednosti, koji može, ako smatra potrebnim, učiniti preporuku ili odlučiti mere kojima će se pribeci da bi se izrečena presuda izvršila.

Član 95

Nijedna odredba ove Povelje ne sprečava članove Organizacije Ujedinjenih nacija da rešenje svojih sporova poveravaju drugim sudovima u smislu ugovora koji već postoji ili koji će ubuduće biti zaključeni.

Član 96

1. Generalna skupština ili Savet bezbednosti ovlašćeni su da zatraže od Međunarodnog suda pravde da savetodavno mišljenje po svakom pravnom pitanju.

2. Drugi organi Organizacije Ujedinjenih nacija i specijalizovane ustanove, koje Generalna skupština može na to u svako doba ovlastiti, mogu takođe tražiti savetodavno mišljenje od Suda po pravnim pitanjima koja bi iskrsla u okviru njihove aktivnosti.

Glava XV SEKRETARIJAT

Član 97

Sekretarijat se sastoji od Generalnog sekretara i osoblja potrebnog Organizaciji. Generalnog sekretara imenuje Generalna skupština na preporuku Saveta bezbednosti. On je glavni administrativni službenik organizacije.

Član 98

Generalni sekretar dela u tom svojstvu na svim sastancima Generalne skupštine, Saveta bezbednosti, Privrednog i socijalnog saveta i Starateljskog saveta, a obavlja i sve ostale dužnosti koje bi mu ovi organi poverili. Generalni sekretar podnosi Generalnoj skupštini godišnji izveštaj o radu Organizacije.

Član 99

Generalni sekretar može skrenuti pažnju Savetu bezbednosti na svako pitanje koje po njegovom mišljenju može dovesti u opasnost održanje međunarodnog mira i bezbednosti.

Član 100

1. U vršenju svojih dužnosti Generalni sekretar i osoblje Organizacije neće tražiti ili primati instrukcije ni od koje vlade niti pak od koje druge vlasti izvan Organizacije Ujedinjenih nacija. Oni će se uzdržavati od svakog rada koji ne bi bio podudaran sa njihovim položajem međunarodnih činovnika odgovornih jedino Organizaciji.

2. Svaki član Organizacije Ujedinjenih nacija obavezuje se da će poštovati isključivo međunarodni karakter dužnosti Generalnog sekretara i osoblja organizacije i da neće pokušavati da na njih utiče u otpravljanju ovih dužnosti.

Član 101

1. Osoblje postavlja Generalni sekretar, prema pravilnicima koje propisuje Generalna skupština.

2. Potrebno osoblje biće dodeljeno na stalni rad Privrednom i socijalnom savetu i Starateljskom savetu i, ukoliko je potrebno, drugim organima Organizacije Ujedinjenih nacija. Ovo osoblje biće sastavni deo Sekretarijata.

3. Prilikom postavljenja osoblja i određivanja uslova službe uzeće se prvenstveno u obzir potreba da se obezbedi najveći stupanj marljivosti, spremne i ličnih osobina. Potrebna pažnja obratiće se na važnost regrutovanja osoblja na najširoj mogućoj geografskoj osnovi.

Glava XVI RAZNE ODREDBE

Član 102

1. Svaki ugovor i svaki međunarodni sporazum koji je bio zaključen od ma kog člana Organizacije Ujedinjenih nacija, pošto ova Povelja stupi na snagu, biće, čim bude moguće, registrovan u Sekretarijatu i od njega objavljen.

2. Nijedna ugovorna strana ma kog takvog ugovora ili međunarodnog sporazuma, koji nije registrovan shodno odredbama stava 1. ovog člana, ne može se pozivati na taj ugovor ili sporazum ni pred kojim organom Organizacije Ujedinjenih nacija.

Član 103

U slučaju nepodudarnosti između obaveza članova Organizacije Ujedinjenih nacija po ovoj Povelji i njihovih obaveza po ma kom drugom međunarodnom sporazumu, njihove obaveze po ovoj Povelji biće merodavne.

Član 104

Organizacija uživa na teritoriji svakog svog člana pravnu sposobnost potrebnu za vršenje svojih ciljeva.

Član 105

1. Organizacija uživa na teritoriji svakog svog člana povlastice i imunitet potreban za postignuće svojih ciljeva.
2. Pretstavnici članova Organizacije Ujedinjenih nacija i činovnici Organizacije uživaju na sličan način povlastice i imunitet potreban za nezavisno vršenje svojih funkcija u vezi sa Organizacijom.
3. Generalna skupština može činiti preporuku u cilju određivanja svih pojedinosti koje se odnose na primenu st. 1. i 2. ovog člana, ili u tu svrhu predlagati konvencije članovima Organizacije Ujedinjenih nacija.

Glava XVII PRELAZNE ODREDBE O BEZBEDNOSTI

Član 106

Dok ne stupe na snagu pojedini posebni ugovori pomenuti u članu 43, koji po mišljenju Saveta bezbednosti pružaju Savetu bezbednosti mogućnost da otpočne vršenje svojih dužnosti po članu 42, potpisnici Deklaracije četiri nacije, od 30 oktobra 1943 godine, u Moskvi, i Francuska, pristupiće, saobrazno odredbama stava 5. ove Deklaracije, međusobnom savetovanju i, po potrebi, savetovanju sa drugim članovima Organizacije Ujedinjenih nacija u cilju preduzimanja zajedničke akcije, u ime Organizacije, koja bi bila potrebna radi održanja međunarodnog mira i bezbednosti.

Član 107

Nijedna odredba ove Povelje ne obesnažava niti sprečava akciju u odnosu na ma koju državu koja je za vreme Drugog svetskog rata bila neprijatelj ma koje države potpisnice ove Povelje, preduzetu ili odobrenu, kao posledicu tog rata od vlada koje snose odgovornost za tu akciju.

Glava XVIII IZMENE I DOPUNE

Član 108

Izmene i dopune ove Povelje stupaju na snagu za sve članove Organizacije Ujedinjenih nacija kad budu izglasane od dve trećine članova Generalne skupštine i ratifikovane od dve trećine članova Organizacije Ujedinjenih nacija, ubrajajući sve stalne članove Saveta bezbednosti, saobrazno njihovim ustavnim postupcima.

Član 109

1. U cilju revizije ove Povelje može se održati Generalna konferencija članova Organizacije Ujedinjenih nacija na dan i u mestu koji će se utvrditi glasovima većine od dve trećine članova Generalne skupštine i glasovima ma kojih sedmorice članova

Saveta bezbednosti. Svaki član Organizacije Ujedinjenih nacija imaće jedan glas na toj Konferenciji.

2. Sve izmene ove Povelje koje Konferencija preporuči većinom od dve trećine stupaju na snagu kad budu ratifikovane od dve trećine članova Organizacije Ujedinjenih nacija, ubrajajući sve stalne članove Saveta bezbednosti, saobrazno sa njihovim ustavnim postupcima.

3. Ako ova Konferencija ne bude održana pre desetog godišnjeg zasedanja Generalne skupštine po stupanju u život ove Povelje, predlog za saziv takve Konferencije biće stavljen na dnevni red tog zasedanja Generalne skupštine i Konferencija će se održati ako to bude odlučeno većinom glasova Generalne skupštine i glasovima sedmorice ma kojih članova Saveta bezbednosti.

Glava XIX

RATIFIKACIJA I POTPIS

Član 110

1. Ova Povelja biće ratifikovana od država potpisnica saobrazno njihovim odnosnim ustavnim postupcima.

2. Ratifikacije biće deponovane kod vlade Sjedinjenih Američkih Država koja će po svakom izvršenom deponovanju izvestiti sve države potpisnice kao i Generalnog sekretara Organizacije Ujedinjenih nacija kad on bude imenovan.

3. Ova Povelja stupa na snagu po deponovanju ratifikacija Republike Kine, Francuske, Saveza Sovjetskih Socijalističkih Republika, Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Severne Irske, Sjedinjenih Američkih Država i većine ostalih država potpisnica. Protokol o deponovanim ratifikacijama biće zatim sastavljen od vlade Sjedinjenih Američkih Država koja će ga, u prepisu, dostaviti svim državama potpisnicama.

4. Države potpisnice ove Povelje, koje je ratifikuju pošto je ona već stupila na snagu, postaju članovi osnivači Organizacije Ujedinjenih nacija na dan deponovanja svojih odnosnih ratifikacija.

Član 111

Ova Povelja, čiji su kineski, francuski, ruski, engleski i španski tekst podjednako punovažni, ostaće deponovana u arhivama vlade Sjedinjenih Američkih Država. Propisno overeni prepisi biće dostavljeni od te vlade vladama ostalih država potpisnica.

U POTVRDU ČEGA pretstavnici vlada Ujedinjenih nacija potpisali su ovu Povelju.

RAĐENO u gradu San Francisku, dvadeset šestog juna hiljadu devet stotina četrdeset pete godine.

STATUT MEĐUNARODNOG SUDA PRAVDE

Član 1[s]

Međunarodni sud pravde, ustanovljen Poveljom Ujedinjenih nacija kao glavni sudski organ Organizacije Ujedinjenih nacija biće obrazovan i radiće shodno odredbama ovoga Statuta.

Glava I USTROJSTVO SUDA

Član 2[s]

Sud se sastoji od kolegijuma nezavisnih sudija, izabranih bez obzira na njihovu narodnost između lica sa visokim moralnim osobinama, koja imaju sve uslove koji se traže u njihovim odnosnim zemljama za postavljenje na najviša sudska zvanja ili su pravnici poznati po svojoj stručnosti u međunarodnom pravu.

Član 3[s]

1. Sud sačinjavaju petnaest članova od kojih samo po jedan može biti državljanin jedne iste države.
2. Lice za koje bi se moglo pretpostaviti da je državljanin dve države, smatraće se da je državljanin one države u kojoj ono obično vrši svoja građanska i politička prava.

Član 4[s]

1. Članove Suda bira Generalna skupština i Savet bezbednosti sa liste lica predloženih od nacionalnih grupa Stalnog arbitražnog suda, saobrazno sledećim odredbama.
2. Što se tiče članova Organizacije Ujedinjenih nacija koji nisu zastupljeni u Stalnom arbitražnom sudu, kandidate predlažu nacionalne grupe koje su u tu svrhu određene od njihovih vlada pod istim uslovima koji su propisani za članove Stalnog arbitražnog suda po članu 44. Haške konvencije o mirnom rešavanju međunarodnih sporova od 1907 godine.
3. Uslove, pod kojima država koja je ugovorna strana ovog Statuta ali nije član Organizacije Ujedinjenih nacija i može učestvovati u izboru članova Suda, određuje, ako nema nikakvih naročitih sporazuma, Generalna skupština na preporuku Saveta bezbednosti.

Član 5[s]

1. Najmanje tri meseca pre dana izbora, Generalni sekretar Organizacije Ujedinjenih nacija obraća se pismeno članovima Stalnog arbitražnog suda, koji pripadaju državama ugovornim stranama ovog Statuta, kao i članovima nacionalnih grupa određenim

saobrazno stavu 2. člana 4, pozivajući ih da u određenom roku pristupe, preko nacionalnih grupa, predlaganju lica koja su u mogućnosti da se prime dužnosti člana Suda.

2. Nijedna grupa ne može predložiti više od 4 lica, od kojih najviše dvojicu svoje narodnosti. Ni u kom slučaju ne može nijedna grupa predložiti više kandidata no što iznosi dvostruki broj mesta koje treba popuniti.

Član 6[s]

Preporučuje se da se svaka nacionalna grupa, pre no što pristupi predlaganju kandidata, posavetuje sa najvišim sudom, pravnim fakultetima i pravnim školama u svojoj zemlji i sa nacionalnim akademijama i nacionalnim podružnicama međunarodnih akademija koje se bave proučavanjem prava.

Član 7[s]

1. Generalni sekretar sastavlja po azbučnom redu listu ovako predloženih lica; samo ova lica mogu biti birana, izuzimajući jedino slučaj predviđen u stavu 2. člana 12.

2. Generalni sekretar saopštava ovu listu Generalnoj skupštini i Savetu bezbednosti.

Član 8[s]

Generalna skupština i Savet bezbednosti pristupaju izboru članova Suda nezavisno jedan od drugog.

Član 9[s]

Prilikom svakog izbora birači će voditi računa ne samo da lica koja se biraju imaju lično potrebne uslove, već i da u kolegijumu kao celini budu zastupljeni glavni oblici civilizacije i osnovni pravni sistemi sveta.

Član 10[s]

1. Smatraće se izabranim oni kandidati koji dobiju apsolutnu većinu glasova u Generalnoj skupštini i Savetu bezbednosti.

2. Prilikom glasanja u Savetu bezbednosti, bilo za izbor sudija bilo za imenovanje članova komisije pomenute u članu 12, neće se praviti nikakva razlika između stalnih i nestalnih članova Saveta bezbednosti.

3. U slučaju da više od jednog državljanina jedne iste države dobiju apsolutnu većinu glasova kako u Generalnoj skupštini tako i u Savetu bezbednosti smatraće se izabranim samo onaj koji je stariji po godinama.

Član 11[s]

Ako posle prve sednice održane u cilju izbora jedno ili više mesta ostane nepopunjeno, održaće se druga a, po potrebi, i treća sednica.

Član 12[s]

1. Ako posle treće sednice jedno ili više mesta ostanu još uvek nepopunjena, može se u svako doba, na traženje bilo Generalne skupštine bilo Saveta bezbednosti, obrazovati zajednička komisija od šest članova s tim da trojicu imenuje Generalna skupština a trojicu Savet bezbednosti sa ciljem da za svako nepopunjeno mesto izabere apsolutnom većinom glasova po jedno lice čije će se ime zatim dostaviti Generalnoj skupštini i Savetu bezbednosti na posebno usvojenje.
2. Ako se zajednička komisija jednoglasno sporazume u pogledu ma kog lica koje ispunjava potrebne uslove, ovo lice se može uneti u njenu listu čak i ako nije bilo uvršćeno u listu predloženih kandidata o kojima je reč u članu 7.
3. Ako je zajednička komisija uverena da se u pogledu izbora ne može sporazumeti, onda oni članovi Suda koji su već izabrani pristupaju popunjavanju praznih mesta u roku koji odredi Savet bezbednosti, izborom kandidata koji su dobili glasove bilo u Generalnoj skupštini bilo u Savetu bezbednosti.
4. U slučaju podjednake podele glasova među sudijama, odlučuje glas najstarijeg sudije.

Član 13[s]

1. Članovi Suda biraju se na devet godina i mogu biti ponovo birani, međutim, što se tiče sudija koji su izabrani prilikom prvog izbora, mandati petorice sudija ističu na kraju treće godine, a mandati druge petorice na kraju šeste godine.
2. Sudije čiji mandati ističu na kraju napred pomenutih početnih perioda od tri odnosno šest godina biraju se kockom, koju izvlači Generalni sekretar odmah po završetku prvog izbora.
3. Članovi Suda nastaviće da obavljaju svoje dužnosti dok njihova mesta ne budu popunjena. Čak i kad su popunjena, oni će privesti kraju sve predmete po kojima su rad započeli.
4. U slučaju ostavke člana Suda, ostavka se upućuje Pretsedniku Suda radi dostave Generalnom sekretaru Organizacije. Ovim poslednjim saopštenjem mesto se upražnjuje.

Član 14[s]

Upraznjena mesta popunjavaju se na isti način koji je propisan za prvi izbor, pod uslovom sledeće odredbe: pozive o kojima je reč u članu 5. upućuje Generalni sekretar Organizacije u roku od mesec dana posle upražnjenja mesta a datum izbora utvrđuje Savet bezbednosti.

Član 15[s]

Član Suda koji je izabran da zameni člana čiji mandat nije istekao ostaje u funkciji do isteka preostalog roka svog prethodnika.

Član 16[s]

1. Nijedan član Suda ne može vršiti nikakve političke ili administrativne funkcije, niti se prihvatiti ma kakvog drugog zanimanja profesionalne prirode.
2. U slučaju sumnje odlučuje Sud.

Član 17[s]

1. Nijedan član Suda ne može raditi kao poverenik, pravni savetnik ili advokat ni u kojem predmetu.
2. Nijedan član Suda ne može učestvovati u donošenju odluke po ma kom predmetu u kom je on ranije uzeo udela kao poverenik, pravni savetnik ili advokat jedne parnične strane ili kao član nacionalnog ili međunarodnog suda, ili istražne komisije, ili u ma kom drugom svojstvu.
3. U slučaju sumnje odlučuje Sud.

Član 18[s]

1. Nijedan član Suda ne može biti otpušten, sem ako je po jednoglasnom mišljenju ostalih članova prestao da ispunjava potrebne uslove.
2. Sekretar Suda o tome zvanično obaveštava Generalnog sekretara Organizacije.
3. Ovim saopštenjem se mesto upražnjuje.

Član 19[s]

Kad vrše svoje sudske funkcije, članovi Suda uživaju diplomatske privilegije i imunitete.

Član 20[s]

Pre no što stupi na dužnost, svaki član Suda daje na javnoj sednici svečanu izjavu da će svoje funkcije vršiti nepristrasno i savesno.

Član 21[s]

1. Sud bira Pretsednika i Potpresednika na tri godine; oni mogu biti ponovo izabrani.
2. Sud imenuje svog Sekretara i vrši postavljanje i drugih potrebnih službenika.

Član 22[s]

1. Sedište Suda biće u Hagu. Ova odredba međutim ne sprečava Sud da zasedava i vrši svoje funkcije i u drugim mestima, kad god nađe za poželjno.
2. Pretsednik i Sekretar borave u sedištu Suda.

Član 23[s]

1. Sud zasedava stalno, izuzev za vreme sudskih ferija, čije vreme i trajanje određuje Sud.
2. Članovi Suda imaju pravo na povremena odsustva čije vreme i trajanje određuje Sud, imajući u vidu udaljenost između Haga i doma svakog sudije.
3. Članovi Suda dužni su da budu stalno na raspoloženju Suda, sem kad su na odsustvu ili su sprečeni da prisustvuju usled bolesti ili drugih ozbiljnih razloga koje moraju uredno opravdati Pretsedniku.

Član 24[s]

1. Ako iz naročitih razloga član Suda smatra da ne treba da učestvuje u rešavanju pojedinih predmeta, on o tom obaveštava Pretsednika.
2. Ako Pretsednik smatra da zbog naročitog razloga jedan član Suda ne treba da učestvuje u rešavanju pojedinih predmeta, on o tom obaveštava dotičnog člana.
3. Ako u ma kom takvom slučaju dođe do neslaganja između člana i Pretsednika Suda, o tom rešava Sud svojom odlukom.

Član 25[s]

1. Sud zasedava u punom sastavu sem kad je drukčije predviđeno u ovom Statutu.
2. Poslovníkom Suda može se dozvoliti da jedan ili više sudija, prema postojećim okolnostima i po uzastopnom redu, budu oslobođeni dužnosti suđenja, pod uslovom da se time broj sudija raspoloživih za obrazovanje Suda ne smanji ispod jedanaest.
3. Za obrazovanje Suda dovoljan je kvorum od devet sudija.

Član 26[s]

1. Sud može s vremena na vreme obrazovati jedno ili više odeljenja od trojice ili više sudija, prema odluci Suda, koja će se baviti određenim kategorijama predmeta, na primer predmeta koji se odnose na pitanja rada i tranzita i saobraćaja.
2. Sud može u svako doba obrazovati jedno odeljenje koje će se baviti jednim određenim predmetom. Sud, u sporazumu sa parničnim stranama, određuje broj koji će sačinjavati ovo odeljenje.

3. Odeljenja raspravljaju i rešavaju predmete o kojima je reč u ovom članu ako to parnične strane zahtevaju.

Član 27[s]

Presuda koju donosi ma koje odeljenje predviđeno u čl. 26. i 29. smatra se izrečenom od Suda.

Član 28[s]

Sa pristankom parničnih strana, odeljenja predviđena u čl. 26. i 29. mogu zasedavati i vršiti svoje funkcije i u drugim mestima sem Haga.

Član 29[s]

U cilju bržeg obavljanja posla, Sud će svake godine obrazovati jedno odeljenje od pet sudija koje će biti ovlašćeno da na zahtev parničnih strana raspravlja i rešava predmet po kratkom postupku. Pored toga, izabraće se dvojica sudija koji će zamenjivati sudiju sprečenog da zasedava.

Član 30[s]

1. Sud određuje pravila po kojima će obavljati svoje funkcije, a naročito pravila koja se odnose na njegov postupak.
2. Pravilima Suda mogu se predvideti prisednici, koji zasedavaju u Sudu ili ma kom njegovom odeljenju bez prava glasa.

Član 31[s]

1. Sudije narodnosti svake parnične strane u predmetu koji se nalazi pred Sudom zadržavaju pravo da učestvuju u radu Suda u tom predmetu.
2. Ako Sud uvrsti u veće sudiju narodnosti jedne od parničnih strana, svaka druga parnična strana je ovlašćena da odredi jedno lice koje će zasedavati kao sudija. Izbor ovog lica izvršiće se prvenstveno između lica koja su bila predložena kao kandidati saobrazno čl. 4. i 5.
3. Ako Sud u veću nema nijednog sudije narodnosti parničnih strana, svaka od njih može pristupiti izboru po jednog sudije na način predviđen u stavu 2. ovog člana.
4. Odredbe ovog člana primenjuju se na predmete o kojima je reč u čl. 26. i 29. U tim slučajevima Pretsednik Suda zatražiće od jednog ili, po potrebi, dvojice članova Suda koji sačinjavaju odeljenje da ustupe mesto članovima Suda narodnosti zainteresovanih parničnih strana i, ako ovih nema ili su sprečeni da prisustvuju, sudijama naročito izabranim od parničnih strana.
5. Ako više parničnih strana zastupaju isti interes one će se, radi primene gornje odredbe, računati samo kao jedna parnična strana. U slučaju sumnje odlučuje Sud.

6. Sudije koje se biraju prema st. 2, 3. i 4. ovog člana moraju ispunjavati uslove koji se traže po čl. 2, 17 (stav 2), 20. i 24. ovog Statuta. Oni u donošenju odluka učestvuju potpuno ravnopravno sa ostalim sudijama.

Član 32[s]

1. Svaki član Suda prima godišnju platu.
2. Pretsednik Suda prima posebnim godišnji dodatak.
3. Pretsednik Suda prima naročiti dodatak za svaki dan kad vrši dužnost Pretsednika Suda.
4. Sudije izabrane po članu 31. koji nisu članovi Suda primaju naknadu za svaki dan kad vrše svoje funkcije.
5. Plate, dodatke i naknade određuje Generalna skupština s tim da se ne mogu smanjivati za vreme trajanja službe.
6. Platu Sekretara Suda određuje Generalna skupština na predlog Suda.
7. Pravilnikom Generalne skupštine određuju se uslovi pod kojima se članovima i Sekretaru Suda daju penzije, kao i uslovi pod kojima članovi i Sekretar Suda dobijaju naknadu putnih troškova.
8. Prednje plate, dodaci i naknade oslobođavaju se svih poreza.

Član 33[s]

Troškove Suda snosi Organizacija Ujedinjenih nacija na način kako odredi Generalna skupština.

Glava II NADLEŽNOST SUDA

Član 34[s]

1. Samo države mogu se pojavljivati pred Sudom kao sporne strane.
2. Pridržavajući se odredaba svog poslovnika i saobrazno tim odredbama, Sud može tražiti od javnih međunarodnih organizacija prigodna obaveštenja po predmetima koji se nalaze pred njim i primaće ista takva obaveštenja koja bi mu pomenute organizacije dostavljale po vlastitoj inicijativi.
3. Kad god se u ma kom predmetu koji se nalazi pred Sudom radi o tumačenju osnovnih statuta pojedinih javnih međunarodnih organizacija ili pojedinih međunarodnih konvencija zaključenih na osnovu pomenutih statuta, Sekretar Suda o tom izveštava

dotičnu javnu međunarodnu organizaciju i dostavlja joj prepis celokupnog pismenog postupka.

Član 35[s]

1. Sud je pristupačan državama koje su ugovorne strane ovog Statuta.
2. Uslove pod kojima će Sud biti pristupačan ostalim državama određuje Savet bezbednosti, pridržavajući se specijalnih odredaba sadržanih u punovažnim ugovorima, ali ni u kom slučaju ovi uslovi ne smeju staviti sporne strane u nejednak položaj pred Sudom.
3. Kad je država koja nije član Organizacije Ujedinjenih nacija strana u sporu, Sud utvrđuje sumu koju ta država snosi u troškovima Suda. Ova odredba ne primenjuje se ako dotična država već snosi deo troškova Suda.

Član 36[s]

1. Nadležnost Suda prostire se na sve predmete koje mu sporne strane podnesu i na sve slučajeve koji su izrično predviđeni u Povelji Ujedinjenih nacija ili u punovažnim ugovorima ili konvencijama.
2. Države koje su ugovorne strane ovog Statuta mogu u svako doba izjaviti da priznaju, kao obavezu *ipso facto* bez ikakvih posebnih ugovora, naspram svake druge države koja primi istu obavezu, nadležnost Suda po svim pravnim sporovima koji se odnose na:
  - a) tumačenje ugovora;
  - b) svako pitanje međunarodnog prava;
  - v) postojanje svake činjenice koje, ako bi se utvrdile, sačinjavaju povredu jedne međunarodne obaveze;
  - g) prirodu ili obim dužne otštete za povredu jedne međunarodne obaveze.
3. Napred pomenute izjave mogu se učiniti bezuslovno ili pod uslovom reciprociteta od strane izvesnog broja država ili od strane izvesnih određenih država, ili za izvesno vreme.
4. Ove izjave deponuju se kod Generalnog sekretara Organizacije Ujedinjenih nacija koji ih dostavlja u prepisu ugovornim stranama ovog Statuta i Sekretaru Suda.
5. Izjave učinjene po članu 36. Statuta Stalnog suda međunarodne pravde koje su još uvek punovažne smatraju se među ugovornim stranama ovog Statuta, kao prihvatanje obavezne nadležnosti Međunarodnog suda pravde dok im ne istekne rok i shodno njihovim odredbama.
6. U slučaju spora da li je Sud nadležan merodavna je odluka Suda.

Član 37[s]

Kad god pojedini punovažni ugovori ili konvencije predviđaju iznošenje sporova pred sudove koje je imalo obrazovati Društvo naroda ili pred Stalni sud međunarodne pravde, predmet se upućuje Međunarodnom sudu pravde, ukoliko se tiče ugovornih strana ovog Statuta.

Član 38[s]

1. Sud čija je dužnost da svoje odluke po sporovima koji mu se upućuju donosi saobrazno međunarodnom pravu, primenjuje:

a) međunarodne konvencije, bilo opšte bilo posebne, koje postavljaju pravila izrično priznata od parničnih država;

b) međunarodni običaj kao dokaz opšte prakse priznate za pravo;

v) opšta pravna načela priznata od civilizovanih nacija;

g) pridržavajući se odredaba člana 59, sudske odluke i doktrinu najpozvanijih stručnjaka iz oblasti javnog prava raznih naroda kao pomoćno sredstvo za određivanje pravnih pravila.

2. Ovom odlukom ne dira se u ovlašćenje Suda da rešava *ex equo et bono* sporne strane na to pristaju.

Glava III POSTUPAK

Član 39[s]

1. Službeni jezici Suda jesu francuski i engleski. Ako su sporne strane sporazumne da se predmet rešava na francuskom, presuda se izriče na francuskom jeziku. Ako su sporne strane sporazumne da se predmet rešava na engleskom, presuda se izriče na engleskom jeziku.

2. U odsustvu sporazuma odnosno jezika kojim će se služiti svaka sporna strana može u plediranju upotrebljavati jezik koji hoće, s tim da Sud izriče presudu na francuskom i engleskom. U ovom slučaju Sud u isto vreme određuje koji će od ova dva teksta biti merodavan.

3. Na traženje ma koje sporne strane, Sud odobrava upotrebu i drugog jezika sem francuskog ili engleskog.

Član 40[s]

1. Predmeti se, prema slučaju, iznose pred Sud bilo saopštavanjem kompromisa bilo pismenom tužbom koja se podnosi Sekretaru Suda. U oba slučaja predmet spora i sporne strane moraju biti naznačeni.

2. Sekretar Suda saopštava tužbu odmah svim zainteresovanim.

3. On o tom takođe obaveštava, preko Generalnog sekretara, članove Organizacije Ujedinjenih nacija, kao i druge države koje imaju pravo da se pojavljuju pred Sudom.

Član 41[s]

1. Sud je ovlašćen da odredi, ako smatra da to postojeće okolnosti iziskuju, koje mere za obezbeđenje prava svake sporne strane treba privremeno preduzeti.

2. U očekivanju konačne presude, pomenute predložene mere saopštavaju se odmah spornim stranama i Savetu bezbednosti.

Član 42[s]

1. Sporne strane zastupaju njihovi poverenici.

2. Njima mogu pred sudom pomagati pravni savetnici ili advokati.

3. Poverenici, pravni savetnici i advokati strana koje se nalaze u sporu pred Sudom uživaju povlastice i imunitete potrebne za nezavisno obavljanje svojih dužnosti.

Član 43[s]

1. Postupak se sastoji od dva dela: pismenog i usmenog.

2. Pismeni postupak obuhvata saopštavanje Sudu i spornim stranama tužbi, odgovora na tužbu i, po potrebi, daljih odgovora, kao i svih dokaznih podnesaka i spisa.

3. Ovo saopštavanje vrši se preko Sekretara Suda po redu i u rokovima kako Sud odredi.

4. Overen prepis svake isprave podnete od jedne sporne strane saopštava se drugoj spornoj strani.

5. Usmeni postupak obuhvata saslušavanje pred Sudom svedoka, veštaka, poverenika, pravnih savetnika i advokata.

Član 44[s]

1. Za svako saopštenje drugim licima, sem poverenicima, pravnim savetnicima ili advokatima, Sud se obraća neposredno vladi države na čijoj teritoriji saopštenje vrši.

2. Isto tako postupa se i kad treba pristupiti pribavljanju dokaznih sredstava na licu mesta.

Član 45[s]

1. Raspravom rukovodi Pretsednik Suda, a ako je on sprečen onda Potpretsednik Suda, ako su sprečeni i jedan i drugi, najstariji prisutni sudija.

Član 46[s]

1. Rasprava u Sudu je javna, sem ako Sud drukčije odluči ili ako obe sporne strane zatraže da se pristup publici ne dozvoli.

Član 47[s]

1. O svakoj raspravi vodi se zapisnik koji potpisuju Sekretar i Pretsednik Suda.

2. Samo ovaj zapisnik je pravnovaljan.

Član 48[s]

Sud izdaje naređenja za vođenje spora, određuje formu i rokove u kojima svaka sporna strana mora dati svoju završnu reč i preduzima sve mere koje su u vezi sa dokaznim postupkom.

Član 49[s]

Sud može, čak i pre no što rasprava započne, zahtevati od poverenika da podnesu svaku ispravu i pruže svako objašnjenje. Svaki slučaj odbijanja konstatuje se zapisnički.

Član 50[s]

Sud može u svako doba svakom licu, telu, kancelariji, komisiji ili drugoj organizaciji koju on odredi poveriti vršenje istrage ili veštačenja.

Član 51[s]

Za vreme rasprave, svedocima ili veštacima postavljaju se pitanja koja su od interesa za spor, pod uslovima koje Sud određuje prema svom poslovniku pomenutom u članu 30.

Član 52[s]

Pošto Sud primi dokaze i svedodžbe o rokovima koji su utvrđeni u tu svrhu, on može odbiti da primi svaka dalja usmena i pismena svedočenja koja bi jedna sporna strana želela da podnese, sem ako druga sporna strana na to pristaje.

Član 53[s]

1. Kad god se jedna sporna strana ne pojavi pred Sudom ili propusti da zastupa svoju stvar, druga sporna strana može pozvati Sud da donese presudu u korist njenog traženja.

2. Pre no što ovo učini Sud se mora uveriti ne samo da je on nadležan saobrazno čl. 36. i 37. već isto tako i da je traženje zasnovano na činjenicama i pravu.

Član 54[s]

1. Pošto su poverenici, pravni savetnici i advokati pod rukovodstvom Suda završili izlaganje svog slučaja Pretsednik Suda objavljuje da je rasprava završena.

2. Sud se povlači radi većanja.

3. Većanje Suda jeste i ostaje tajno.

Član 55[s]

1. Sud donosi odluke većinom prisutnih sudija.

2. U slučaju podele glasova, odlučuje glas Pretsednika Suda ili sudije koji ga zastupa.

Član 56[s]

1. Presuda mora biti obrazložena.

2. Ona mora sadržavati imena sudija koji su učestvovali u donošenju odluke.

Član 57[s]

Ako presuda u celini ili delimično ne izražava jednoglasno mišljenje sudija, svaki sudija ima pravo da da odvojeno mišljenje.

Član 58[s]

Presudu potpisuju Pretsednik i Sekretar Suda. Ona se proglašuje na javnoj sednici pošto su poverenici o tom propisno obavešteni.

Član 59[s]

Odluka Suda obavezna je samo za sporne strane i za slučaj na koji se odnosi.

Član 60[s]

Odluka je konačna i bez priziva. U slučaju spora po pitanju značenja i obima presude, Sud daje tumačenje na zahtev ma koje parnične strane.

Član 61[s]

1. Revizija presude može se tražiti samo ako se otkrije takva činjenica koja bi mogla biti odlučujuća činjenica koja prilikom izricanja presude nije bila poznata Sudu niti spornoj strani koja reviziju traži, pod uslovom da nepoznavanje ove činjenice nije posledica nemarnosti.

2. Postupak za reviziju otvara se odlukom Suda kojom se izrično konstatuje postojanje nove činjenice, priznaje da ona po svom karakteru čini spor podložnim reviziji i izjavljuje da je zahtev prihvatljiv po tom osnovu.

3. Sud može zahtevati da se odredbe presude izvrše pre no što odobri postupak za reviziju.

4. Zahtev za reviziju mora se učiniti najdalje u roku od šest meseci po otkriću nove činjenice. Nikakav zahtev za reviziju ne može se učiniti po isteku deset godina od dana presude.

Član 62[s]

1. Ako jedna država smatra da neki njen pravni interes može biti doveden u pitanje u izvesnom sporu, ona je ovlašćena da Sudu uputi molbu za odobrenje da se u spor umeša.

2. O toj molbi odlučuje Sud.

Član 63[s]

1. Kad god se radi o tumačenju jedne konvencije čije su ugovorne strane ne samo države koje su u ovom predmetu neposredno zainteresovane već i druge države, Sekretar Suda dužan je da o tom odmah obavesti sve ove države.

2. Svaka država koja primi ovo obaveštenje ima pravo da se u postupak umeša, ali ako se ovim pravom posluži, onda je i za nju obavezno tumačenje koje bude dato sudskom presudom.

Član 64[s]

Ako Sud drukčije ne odredi svaka sporna strana snosi svoje troškove.

Glava IV SAVETODAVNO MIŠLJENJE

Član 65[s]

1. Sud može davati savetodavna mišljenja po svakom pravnom pitanju na traženje ma koje ustanove koja je po Povelji Ujedinjenih nacija ovlašćena da takvo mišljenje traži.

2. Pitanja po kojima se traži savetodavno mišljenje Suda iznosi se pred Sud pismenim traženjem, koje mora sadržavati tačne podatke o pitanju po kom se mišljenje traži i mora biti propraćeno svim ispravama koje bi mogle razjasniti to pitanje.

Član 66[s]

1. Sekretar će o traženju savetodavnog mišljenja obavestiti odmah sve države, koje imaju pravo da se pojavljuju pred sudom.

2. Sekretar isto tako putem posebnog i neposrednog saopštenja obaveštava svaku državu koja ima pravo da se pojavljuje pred sudom ili svaku međunarodnu organizaciju, za koju Sud, ili, ako Sud ne zasedava njegov Pretsednik, smatra da može pružiti obaveštenja po tom pitanju, da je Sud spreman da, u roku koji određuje Pretsednik, primi njihove pismene izjave ili da na javnoj sednici, koja će se održati u tu svrhu, sasluša njihove usmene izjave u vezi sa ovim pitanjem.

3. Ako ma koja od tih država koje imaju pravo da se pojavljuju pred Sudom ne bi primila posebno saopštenje pomenuto u stavu 2. ovog člana, takva država može izraziti želju da podnese pismenu izjavu ili da bude saslušana; o tom Sud odlučuje.

4. Državama i ustanovama koje dadu pismenu ili usmene izjave, ili i jedne i druge, biće dozvoljeno da učine svoje primedbe na izjave koje dadu druge države ili organizacije u obliku, obimu i roku, koji će u svakom pojedinom slučaju odrediti Sud ili, ako Sud ne zasedava, njegov Pretsednik. U tu svrhu, Sekretar Suda blagovremeno saopštava sve pismene izjave svakoj državi ili organizaciji koja je dala slične izjave.

Član 67[s]

Sud proglašuje svoja savetodavna mišljenja na javnoj sednici, o čemu prethodno moraju biti obavešteni Generalni sekretar i pretstavnici država, članica Organizacije Ujedinjenih nacija, kao i pretstavnici drugih država i međunarodnih organizacija koje su neposredno zainteresovane.

Član 68[s]

U vršenju svojih savetodavnih dužnosti Sud će se isto tako rukovoditi odredbama ovog Statuta koje se odnose na rešavanje sporova, ukoliko bude smatrao da ima mesta njihovoj primeni.

Glava V IZMENE I DOPUNE

Član 69[s]

Izmene i dopune ovog Statuta vršiće se po istom postupku koji je predviđen za izmene i dopune Povelje Ujedinjenih nacija, pridržavajući se, međutim, odredaba koje bi Generalna skupština, na preporuku Saveta bezbednosti, usvojila u pogledu učešća

država, koje su ugovorne strane ovog Statuta ali nisu članice Organizacije Ujedinjenih nacija.

Član 70[s]

Sud ima pravo da predlaže dopune i izmene ovog Statuta koje smatra potrebnim, putem pismenih saopštenja Generalnom sekretaru, radi rasmatranja saobrazno odredbama člana 69.

(Sleduju potpisi pretstavnika: Kine, Saveza Sovjetskih Socijalističkih Republika, Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Severne Irske, Sjedinjenih Američkih Država, Francuske, Argentine, Australije, Kraljevine Belgije, Bolivije, Brazilije, Bjeloruske Sovjetske Socijalističke Republike, Kanade, Čile, Kolumbije, Kostarike, Kube, Čehoslovačke, Danske, Dominikanske Republike, Ekvadora, Egipta, Salvadora, Etiopije, Grčke, Gvatemale, Haitia, Hondurasa, Indije, Irana, Iraka, Liberije, Velikog Vojvodstva Luksemburga, Meksika, Nizozemske Kraljevine, Novog Zelanda, Nikarague, Kraljevine Norveške, Paname, Paragvaja, Perua, Filipinske Zajednice, Saudi Arabije, Sirije, Turske, Ukrajinske Sovjetske Socijalističke Republike, Južno-Afričke Unije, Urugvaja, Vencuele i Jugoslavije. Ostavljeno je prazno mesto za naknadni potpis u ime Poljske.)

ČLAN 2

Ovaj Zakon stupa na snagu kad se objavi u "Službenom listu Demokratske Federativne Jugoslavije", a obaveznu snagu dobija kad se ispune uslovi iz člana 110. Povelje Ujedinjenih nacija.